รายงานสรุปบทเรียนการพัฒนาความรู้ผ่านระบบ e-learning เรื่อง AI Skills for All

ชื่อโครงการฝึกอบรม : AI Skills for All

วันที่เข้ารับการอบรม : วันศุกร์ ที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๙

สถานที่ **:** เว็บไซต์ learningportal.ocsc.go.th/learningspace

จัดโดย **:** สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (สำนักงาน ก.พ.)

ผู้จัดทำรายงาน **:** นายจิราภาส อุดปวง ตำแหน่ง นักวิชาการพัสดุปฏิบัติการ

วัตถุประสงค์ :

เพื่อให้ความรู้แก่บุคคลทั่วไปเกี่ยวกับพื้นฐานของ AI และเพิ่มขีดความสามารถในการผสานเทคโนโลยีเข้ากับชีวิตประจำวัน

สรุปเนื้อหาการฝึกอบรม :

Generative AI (ปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์) คือ สาขาหนึ่งของเทคโนโลยี AI ที่ไม่ได้ทำหน้าที่แค่คิด วิเคราะห์ หรือจำแนกข้อมูลที่มีอยู่แล้ว แต่มีความสามารถในการ "สร้างสรรค์สิ่งใหม่" (Generate) ขึ้นมาได้เองจากชุดข้อมูล

Microsoft Copilot คือ ผู้ช่วยปัญญาประดิษฐ์ (AI Companion) ที่ขับเคลื่อนด้วยโมเดลภาษาขนาดใหญ่ (LLM) พัฒนาโดยความร่วมมือกับ OpenAI เปรียบเสมือนมีเลขาฯ ส่วนตัวที่ช่วยคิด ช่วยเขียน วิเคราะห์ข้อมูล และสร้างสรรค์ไอเดียใหม่ๆ ได้ทันที โดยการใช้เครื่องมือสืบค้นข้อมูลอัจฉริยะ: ค้นหาข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตแบบเรียลไทม์ พร้อมสรุปเนื้อหาและอ้างอิงแหล่งที่มา (Citations) ชัดเจน ช่วยงานเอกสารและไอเดีย: ร่างอีเมล, สรุปบทความ, คิดสคริปต์วิดีโอ, หรือเขียนโค้ดโปรแกรมมิ่ง รวมไปถึงเชื่อมโยงระบบ Ecosystem: สามารถใช้งานได้ฟรีผ่านเว็บเบราว์เซอร์, แอปบนมือถือ และผสานรวมอยู่ในระบบปฏิบัติการ Windows รวมถึงชุดโปรแกรม Microsoft ๓๖๕ (Word, Excel, PowerPoint)

สิ่งที่ Copilot สามารถช่วยในการทำงานได้นั้นมีหลายเครื่องมือ โดยจะมีเครื่องมือหลักที่โดดเด่นในการใช้งานในยุคปัจจุบัน ดังนี้

๑. การสร้างรูปภาพด้วย Microsoft Copilot (Image Generation) ซึ่ง Copilot ใช้ขุมพลังจาก DALL-E (โมเดลสร้างภาพจาก OpenAI) ในการเปลี่ยนข้อความบอกเล่า (Prompt) ให้กลายเป็นภาพกราฟิกสวยงามได้อย่างรวดเร็ว สามารถเลือกปรับสไตล์ภาพได้หลากหลาย ตั้งแต่ภาพถ่ายสมจริง (Photorealistic), ภาพวาดสีน้ำ, ไปจนถึงสไตล์อนิเมะและ ๓D Pop Mart

๒. การใช้งาน Clipchamp เพื่อตัดต่อวิดีโอใช้ระบบ AI Auto-Composition: แค่อัปโหลดคลิปและรูปภาพ เลือกสไตล์และอารมณ์ของวิดีโอ (เช่น พลังงานสูง, ผ่อนคลาย, ท่องเที่ยว) AI ของ Clipchamp จะช่วยดึงไฮไลต์และตัดต่อชนจังหวะเพลงให้อัตโนมัติ ฟีเจอร์เด่นเพื่อความสะดวก Text-to-Speech: เปลี่ยนข้อความพิมพ์เป็นเสียงพากย์ AI ภาษาไทยและต่างประเทศ เลือกโทนเสียงและอารมณ์ได้ค่อนข้างเป็นธรรมชาติ หรือ Auto-Captions: ถอดเสียงพูดในคลิปออกมาเป็นซับไตเติล (Subtitle) อัตโนมัติ รวมไปถึงยังมี Templete สำเร็จรูปสำหรับ TikTok/YouTube, วิดีโอสต็อก, เพลง และเอฟเฟกต์เสียงที่ไม่ติดลิขสิทธิ์ให้เลือกใช้ครบครัน

๓. การแปลภาษาด้วย Copilot ซึ่ง Copilot ไม่ได้แปลภาษาแบบคำต่อคำเหมือนพจนานุกรมยุคเก่า แต่ แปลโดยเข้าใจบริบททางวัฒนธรรมและเจตนาของภาษา (Context-Aware Translation) แปลพร้อมปรับระดับภาษา (Tone & Style): สามารถสั่งให้แปลเอกสารภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยในระดับที่ต่างกันได้ เช่น แปลแบบเป็นทางการ (Formal) สำหรับยื่นผู้บริหาร, แปลแบบเป็นกันเอง (Casual) สำหรับลงโซเชียลมีเดีย หรือแปลแบบภาษาเขียนที่สละสลวย หรือ แปลศัพท์เฉพาะทาง (Technical Translation) เช่น บทความวิชาการ, สัญญาทางกฎหมาย, เอกสารจัดซื้อจัดจ้าง หรือคู่มือไอที ได้เช่นกัน

ในการใช้ AI ช่วยเล่าเรื่องให้ทรงพลังและตอบโจทย์กลุ่มเป้าหมายแต่ละคน (Personalization) ต้องอาศัยการกำหนด บริบท (Context) และบทบาท (Role) ที่ชัดเจน เทคนิคเล่าเรื่อง (Storytelling Techinques) Copilot สามารถสร้างการเล่าเรื่องที่น่าสนใจ เช่น Hook, Line, and Sinker เปิดด้วยประโยคที่น่าดึงดูดใจ -> เล่าเรื่องราว -> จบด้วยข้อคิดหรือ Call to Action หรือจะเป็น Hero's Journey: เล่าเรื่องผ่านตัวละครที่มีปัญหา ได้เจอตัวช่วย (สินค้า/บริการ) จนผ่านพ้นและประสบความสำเร็จ

วิธีการเข้าใช้งาน Microsoft Copilot สามารถเข้าใช้งาน Microsoft Copilot ได้หลากหลายช่องทางตามความสะดวกและอุปกรณ์ที่เลือกใช้ ดังนี้

๑. ใช้งานผ่านเว็บเบราว์เซอร์ (Web Browser) ที่เว็บไซต์ copilot.microsoft.com หรือใช้งานผ่านเบราว์เซอร์ Microsoft Edge ซึ่งจะมีไอคอน Copilot อยู่บริเวณมุมขวาบนของหน้าจอ สามารถกดเปิดใช้งานควบคู่ไปกับการอ่านหน้าเว็บหรือเอกสาร PDF ได้ทันที

๒. ใช้งานผ่านระบบปฏิบัติการ Windows สำหรับผู้ใช้งาน Windows ๑๑ สามารถกดปุ่มลัด Windows + C เพื่อเรียกหน้าต่าง Copilot ขึ้นมาสั่งงานบนหน้าจอคอมพิวเตอร์ได้โดยตรง

๓. ใช้งานผ่านแอปพลิเคชันบนสมาร์ตโฟนสามารถดาวน์โหลดแอปพลิเคชัน "Microsoft Copilot" ได้ทั้งระบบ iOS และ Android เพื่อใช้งานนอกสถานที่

๔. การลงชื่อเข้าใช้ (Sign-in): แนะนำให้ลงชื่อเข้าใช้ด้วยบัญชี Microsoft (เช่น Hotmail, Outlook) หรือบัญชีองค์กร เพื่อระบบจะสามารถจดจำประวัติการพูดคุย และเข้าถึงฟีเจอร์การสร้างรูปภาพระดับสูงได้

คำสั่งพื้นฐานใน Microsoft Copilot (Basic Prompts) ที่จะช่วยให้คุณประหยัดเวลาในการทำงานเอกสารประจำวัน มีดังนี้

๑. คำสั่งสรุปเนื้อหา (Summarization): "ช่วยสรุปใจความสำคัญจากข้อความ/บทความนี้ โดยสรุปเป็นข้อๆ ไม่เกิน ๕ ข้อ" หรือหากเปิดไฟล์ PDF บน Microsoft Edge สามารถสั่งว่า "สรุปเอกสารหน้านี้ให้หน่อย"

๒. คำสั่งร่างเอกสารและจดหมาย (Drafting): "ร่างจดหมายเชิญประชุมอย่างเป็นทางการ เรื่อง [ระบุหัวข้อประชุม] ในวันที่ [ระบุวันเวลา]"

๓. คำสั่งปรับเปลี่ยนระดับภาษา (Rewriting/Tone Adjustment): "ช่วยปรับปรุงข้อความต่อไปนี้ให้อยู่ในรูปแบบของภาษาราชการที่เป็นทางการและสละสลวย"

๔. คำสั่งค้นหาและรวบรวมข้อมูล (Research): "สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับข้อกำหนดและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ [ระบุหัวข้อ] พร้อมระบุแหล่งที่มาอ้างอิง"

ข้อควรระวังในการใช้ Generative AI

๑. ความถูกต้องของข้อมูล (AI Hallucination): AI มีโอกาสสร้างข้อมูลที่ผิดพลาดแต่ดูน่าเชื่อถือขึ้นมาได้ (อาการ AI หลอน) ห้าม นำข้อมูล ข้อกฎหมาย หรือตัวเลขสถิติที่ AI ให้ไปใช้งานทันทีโดยไม่มีการตรวจสอบความถูกต้อง (Fact-check) ร่วมกับแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือของทางราชการ

๒. การรักษาความลับและความปลอดภัยของข้อมูล (Data Privacy): ห้าม ใส่ข้อมูลที่เป็นความลับของทางราชการ ข้อมูลส่วนบุคคล (เช่น เลขบัตรประชาชน, ข้อมูลประวัติสุขภาพ) หรือเอกสารชั้นความลับที่ยังไม่เปิดเผยต่อสาธารณะลงใน AI สาธารณะเด็ดขาด เพราะข้อมูลเหล่านั้นอาจถูกนำไปใช้ในกระบวนการเรียนรู้ของโมเดล

๓. อคติและความโปร่งใส (Bias & Transparency): ข้อมูลที่ AI ผลิตออกมาอาจมีอคติแฝงอยู่ตามชุดข้อมูลที่มันได้รับเรียนรู้มา การนำผลลัพธ์ไปประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบายจึงต้องผ่านการกลั่นกรองและพิจารณาจากดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐเสมอ

ประโยชน์ที่ได้รับ :

๑. การพัฒนาทักษะด้านการบริหารจัดการงานเอกสารและสารบรรณอย่างมีประสิทธิภาพ เพิ่มความรวดเร็วและถูกต้องในการร่างหนังสือราชการ และเพิ่มขีดความสามารถในการจับใจความและสรุปรายงาน

๒. การยกระดับทักษะการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์และการสื่อสารภาครัฐสามารถสร้างสรรค์สื่อมัลติมีเดียด้วยตนเอง และเพิ่มทักษะการออกแบบด้วยคำสั่ง (Prompt Engineering) สามารถประยุกต์ใช้โครงสร้างคำสั่งในการสร้างภาพกราฟิก (Image Generation)

๓. การพัฒนาศักยภาพการสื่อสารและการแปลภาษาแบบบูรณาการ

๔. เสริมสร้างการตระหนักรู้และการบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ป้องกันความเสียหายจากข้อมูลที่คลาดเคลื่อน และรักษาความปลอดภัยของข้อมูลราชการและความเป็นส่วนตัว